

Brottsoffermyndigheten

Romani artii

Kriminaliteti sebepi i mržnja

Akija brošura tani čerdi e manušenđe so
doživinđe ja tane ko rizik te doživinen
kriminaliteti sebepi i mržnja. Akate šaj te dikhe
pobuter kotar kriminaliteti sebepi i mržnja,
savo pravo isi tut, sar šaj te prijavine ki Policia
hem sar šaj te dobine pomoč hem podrška.

Da li dijekhvar doživindan kriminaliteti sebepi i mržnja?

Te doživine jekh esavki situacija tano kriminalno delo. Te doživine esavki situacija sebepi odova so hijan tano jekh baro hem ozbiljno kriminalno delo. Akava šaj te značini so doživindan kriminaliteti sebepi i mržnja.

Ki Švedska račuini pe i diskriminacia hem o mrzibe jekhe narodo sar kriminalno delo. Kriminalno delo šaj te račuini pe sar kriminaliteti sebepi i mržnja ako o motivi tano te lađačeri pe hem te dukhavi pe to identiteti. Odova šaj te ovel bazirimo ko:

- boja kotar koža
- nacionalnost ja etniciteti
- religia
- seksualno orientacia
- pol
- seksualno identiteti
- ja jekh aver slično situacija.

Tu čak ni na valjani te ove ko dijekh kotar akala grupe da bi te osetine so upro tute čerela pe kriminalno delo. Dovoljno samo so odova manuš mislini so tu hijan odova ja so tu pripadineja ki jekh esavki grupa. O kriminalno delo šaj te ovel čerdo premalo o privatna manuša ama hem upro o žurnalistija, naučnikija hem političarija so tane angažirime ko društvena debate. O kriminalno delo šaj te ovel čerdo ko thana so isi oljen konekcia ko religiozna hem kulturna grupe, sar ko primer sinagoge, đamije hem lokalija kotar razna organizacije.

Esavko kriminalno delo šaj te ovel zoralji kazna

O manuš so čerela jekh esavko kriminalno delo šaj te dobini pobari kazna ako đala ko sudo te ovel sudimo. O manuš so pretinđa ja marda đikas šaj te dobini pobari kazna ako o sudo anela odluka so odova hine kriminalno delo sebepi i mržnja.

Kaj desini pe esavko kriminalno delo?

Akava kriminaliteti šaj te ovel bilo kaj. Odova šaj te ovel čhere, ki škola, ki buti, ko internet ja đikuri averthane. Diso so tano barabar baš o sa o mržnje so i osnova tani odija so disave grupe dikhena po pobare hem pošukar, a disave grupe potikne hem položno. O Antisemitičko mrzibe šaj te del jekh osečaj so tane o Jaudije jekh pobari hem pošukar grupa, ama so isi ola bari moč ko društvo.

O kriminalno delo šaj te ikljol ko but izrazija. I mržnja premalo Samer šaj te ovel ki forma kotar o brutaliteti premalo oljende hem premalo oljengere irvasija.

O Afro-Švedanja, o Roma hem o hbtqi-manuša sar ko primer šaj te doživinen brutaliteti hem te oven trakaserime hem lađačerde ko oficialna thana anglo avera manuša. Religiozno mržnja šaj te ovel sar ko primer ked neko cidela i šamija nekastar namerno hem širibe Antisemitička konspirativna teorije ko internet.

Esavke kriminalna delija šaj te oven ki forma sar maribe, ama hem ne mora adahare te ovel. Odova šaj te ovel pretibe hem negativna komentarija so tane ko pobuter situacije. Ama, šaj te ovel so o manuš šaj te doživini diskriminacia ko kontakti dijekhe firmaja ja ki dijekh institucia.

Kriminaliteti da li diskriminacia?

Ko svakodivesso vačeribe o lafi diskriminacia but putijaanela pe ko konteksti ako diso nane fer. Ama, te ovel i diskriminacia premalo o zakoni, odija na-fer situacia valjani te ovel bazirimi premalo o forme kotar i diskriminacia. Premalo zakon odija na-fer situacia valjani te ovel nezakonito diskriminacia sar diskriminacia bazirimi premalo o zakonska forme kotar i diskriminacia.

Nezakonito diskriminacia tano jekh kriminalno delo ko zakonsko registar. Tu šaj doživindan jekh esavki forma kotar o kriminaliteti ked mangljan diso te čine, te dobine jekh than dikuri ja te dobine disavi usluga isto sar bilo koj aver. Odola manuša so šaj te oven osudime sar nezakonito diskriminacia tane o firmašija hem manuša so aranžirinena oficialna eventija. O manuš te ovel osudimo valjani čače te ovel olje namera te čerel diskriminacia upro tute hem “bizo te haljol tut” so tu osetisaljan diskriminirimo.

Premalo zakoni na tromal te ove diskriminirimo ki buti, ki škola ja ko avera socialna situacije. Odova važini ko situacije premalo nezakonito diskriminacia hem na postoini nisavo uslov so odova so anda tut ki esavki situacia čerela odova nameraja: Tu šaj te dobine kompenzacia hem ako odova manuš na čerđa odova nameraja. Pobuter čerela pe analiza premalo o zakoni baš i diskriminacia, nego premalo o forme so isi kotar i nezakonito diskriminacia.

Čitin pobuter kotar i diskriminacia ko [do.se](#)

Ako hijan hine diskriminirimo šaj te kontaktirine i Policia ja o Diskrimineringsombudsman. Šaj te kontaktirine hem o Antidiskrimineringsbyrå. Tu šaj te dobine pomoč hem informacia savo pravo isi tut.

Konsekvence kotar o kriminalno delo

O manuša so doživinena kriminaliteti sebepi i mržnja reagirinena ko razna načiniya. Jekh delo oljendar tane ko šok, sikirinena pe hem darana, a disave manuša na reagirinena odobor but. Ama, palo disavo vreme akala situacije šaj te anen e manuše te na đal ki buti, te perel ki depresia hem te na osetini pe hič šukar. Akava važini ko sa o tipija kotar o kriminaliteti hem but tano važno te rode pomoč ko vreme.

**” Me darava so šaj te ovav ki isto situacia paljem.
Sovava but lošno hem osetinava man stresimo,
čak hem ked hijum čhere. ”**

O manuša so doživinena kriminaliteti sebepi i mržnja šaj te anel but avera hem pobare konsekvence. Jekh manuš so doživinda kriminaliteti sebepi i mržnja ka počini te garavi pi religia, nane te đal više ko disave thana, ka činavi te angažirini pe politički ja ko organizacije sebepi te na doživini paljem isto. Ako jekh manuš doživini mržnja ko internet, odova šaj te čhivel olje te pazini sar izrazini pe ja paljem ka birin te čutini. Esavko kriminalno delo šaj te čhivel e manuše but te daral pese hem avere manušenje okolo peste.

Kriminaliteti sebepi i mržnja šaj te čerel lošno but manušenje. O manuša ki esavki grupa šaj te osetinen pe lošno sebepi so nane oljen isto than ko društvo hem ki politika. O organizacije šaj te oven oljen ekonomsko pharipe hem ka valjani oljenje pobari sigurnost.

Podrška hem pomoč

Isi razna tipija kotar podrška hem pomoč so šaj te dobine ako doživindan kriminaliteti sebepi i mržnja. Ako prijaveinaja o kriminalno delo tegani ka dobine informacia kaj šaj te dobine podrška hem pomoč.

Ako đaja ki škola, šaj te vačere odova e manušenje so čerena buti ki škola. Ako čereja buti, šaj te vačere te odova te šefese ki buti. I škola hem i buti isi oljen dužnost te na dozvolinen esavke situacije te oven.

Tu šaj te kontaktirine razna organizacije so šaj te den tut podrška hem pomoč, sar ko primer Brottofferjouren Sverige. Akala organizacije šaj te den hem informacia odolje manuše kase valjani i pomoč, ama hem e familiače hem e svedokonđe. Othe isi volonterija so vačere na čhibja hem šaj te pomožinen tut so na đaneja but šukare i Švedsko čhib ja samo mangeja te dobine i podrška ki ti čhib. Ked vičineja ko telefonsko broj 116 006 ka vačere jekhe manušeja so ka del informacija kotar o lokalno Brottofferjour te dobine odija pomoč so valjani tuče. Tu šaj te dobine podrška hem pomoč hem ako na prijavindan ki Policia hem ako mangeja te ačhove anonimno.

” Na valjani o manuš te daral te rodel pomoč. Odova o manuš so nakhlja tano but ozbiljno hem šaj but te dukhavi jekhe manuše. ”

Ako doživindan kriminalno delo hem valjani tuče medicinsko pomoč hem podrška šaj te kontaktirine hălso- ja vârdcentral(bolnica) ja akutmottagning. Ako valjani tuče medicinsko podrška šaj te khuve ki internet strana 1177 ja te vičine ko 1177 te dobine odija pomoč so valjani tuče. Tu šaj te rode medicinsko pomoč hem ako nakhlja dosta vreme palo so hine odija situacia.

Ako hijan poterno kotar 18 berš šaj te dobine pomoč prekalo o ungdomsmottagningen ki ti komuna ja ko internet. Disave komune isi oljen hem centrija baš i pomoč e ternende so doživinde kriminaliteti sebepi i mržnja. Othe šaj te dobine savet, podrška hem praktično pomoč.

Socialno agencia

Socialno agencia ki komuna kaj so bešeja ka pomožini tut ako doživindan kriminaliteti sebepi i mržnja. Čak hem te najpaše šaj te dobinen pomoč hem podrška kotar i socialno agencia. I socialno agencia ka del tut pomoč hem podrška ki forma sar socialno podrška te čere muhabeti hem aver praktično pomoč.

Lje pomoč kotar te najpaše

Teklje najpaše manuša, familia hem amala šaj te pomožinen tut ko razna načiniya. Odova so osetineja pharo ko odova momenti, šaj te ovel tuče polokheste ako vačereja đikasaja so osetineja tut šukar. Tu šaj te lje pomoč kotar te najpaše manuša ako valjani tuče te ave ko kontakti e manušenar so čerena buti ko razna institucije.

Te prijavine ki Policia

Ako doživindan jekh kriminalno delo ja osetineja so valjani tuče zaštita tegani valjani te kontaktirine e Policia. Prijavin ki Policia ko telefoni 114 14 ja ava ko than. Ako tani i situacia hitno vičin 112.

Ked prijavineja ki Policia, but tano važno te vačere so pobuter detaljija. So porano o kriminalno delo sebepi i mržnja arakhi pe, tegani i Policia šaj pozoralje dokazija te mukhel ko sudo. Tu kokri ne mora te dane so tu doživindan jekh kriminalno delo sebepi i mržnja, odova i Policia hem avera akterija ka rešinen. Ako o kriminalno delo sebepi i mržnja so posig talji istraga mothovi o motivija, i Policia ka bičhalji ko sudo hem i kazna šaj te ovel but pobari.

**” Ako ka ovav iskreno ko duj gođa hijum hine angljeder.
Ama, e Policiakoro ponašibe premalo mande hine but
šukar, haljilje man ozbiljno. ”**

Buča so šaj te značinen but e Policiače:

- Biladakere lafija so koristinena pe tegani.
- Grafitija, objektija hem simbolija kaj so isi mrzibasere poruke protiv jekh specialno grupa.
- Ka dikhel pe save bede čerđa odova manuš angljeder, ako hine olje isto mrzibasere poruke hem angljeder protiv jekh specialno grupa.
- Avera slična situacije so hine ko isto momenti ja than kaj i mržnja hem i diskriminacia tane fokus.
- Ako o kriminalno delo hine čerdo ko internet tegani but šukar te ovel tut o slike hem o komentarija šparime.

E Policiakiri buti protiv o kriminalna delija sebepi i mržnja

I Policiakiri buti tani te dikhel so posig ako ki odija situacia isi kriminalno delo sebepi i mržnja. Več ko start ka dobine pučibe ako mislineja so isi disavo specialno razlog soj o sebepi te ovel jekh kriminalno delo sebepi i mržnja. Aver sebepi sose i Policia pučela so šaj te ovel o motivi tano sebepi te dikhel kobor tano avdije normalno o kriminalno delo sebepi i mržnja. Ki Policia isi profesionalcija hem specialistija so čerena buti samo ko kriminaliteti sebepi i mržnja.

Ičer ki godi: Dijekhvar e Policiakiri buti na anela di ko disavo manuš so šaj te kaznini pe ko sudo. Odova značini so nane dovoljno dokazija hem so našti te dokažini pe koj tano odova so čerđa o problemi. Odova isto na značini so i Policia hem o sudo na veruinenena so tu vačerđan. Tu so prijavinđan ki Policia ka pomožini samo te mothovi kobor normalno tano esavko kriminaliteti.

Tu šaj te dobine kompenzacia

Ako doživinđan kriminaliteti sebepi i mržnja šaj te ovel tut pravo te dobine kompenzacia. Ako o kriminalno delo sebepi i mržnja hine olje motivi tegani šaj te dobine pobari kompenzacia.

Razna tipija ki kompencacia

Tu ka ovel tut šansa te dobine

- kompencacia kotar o manuš so čerđa o problemi
- kompencacia kotar o osiguranje
- kompencacia kotar o Brottsoffermyndigheten.

Ko prvo than o manuš so čerđa o problemi valjani te platini i kazna so čerđa. Ako mangeja disavi kompencacia valjani odova te vačere e Policiače ked ka vačere kotar situacia. Keda o sudo anda i odluka o manuš so čerđa o problemi valjani te platini kompencacia tuče. O Kronofogden šaj te pomožini tut te dobine o pare.

Tu šaj te ovel tut pravo te dobine pare kotar osiguranje hem kompencacia sebepi o kriminalno delo upro tute, nema veze so o manuš nane te ovel osudimo ja našti te platini. Kontaktirin toklo osiguranje hem o Brottsoffermyndigheten sebepi te dobine pobuter informacia so važini ko toklo slučaj.

Tu šaj te dobine zaštita

Ako điko pretini tuče ja osetineja so điko mangela te čerel tuče bilačhipe, tegani šaj te dobine zaštita. Odoljese tano but važno te vačere e Policiače svako detalji hem ako osetineja so šaj te doživine paljem isto situacia. Odova so hine ki esavki situacia ja rizikuini te ovel paljem ki isto situacia isi olje pravo te dobini garavde informacije kotar identiteti. Isi trin tipija garavde informacije kotar identiteti:

- sekretes markeribe
- garavdi adresa
- garavdo personalno identiteti.

O sekretnosti markiranja hem i garavdi adresa šaj te rode ko Skatteverket. Ko but situacije o Skatteverket rodela jekh sertifikati kotar Policia ja kotar i Socialno agencija. O garavdo personalno identiteti šaj te rode ki Policia. Ama, stalno čerela pe jekh individualno procena ako o garavdo personalno identiteti šaj te del disavo efekti.

Ičer ki godi

Kriminaliteti sebepi i mržnja nane samo ofanziva upro manuš so doživinda jekh lošnipe. O signalija đana upri celo grupa kaj so o manuš pripadini hem jekh atak upro celo slobodno društvo.

**” Te ovav mrzimo sebepi odova so hijum,
dukhala ko jekh način so na dičhola. ”**

Pobuter informacia šaj te arakhe ko **brottsoffermyndigheten.se**.

Informacia kotar akija brušura isi ko akala čhibja:

- Arapski
- Dari
- Engleski
- Finski
- Jidiš
- Nordsamiska
- Kurmandi
- Lulesamiska
- Meänkieli
- Persijski
- Romani čhib/Arli
- Khorane
- Somaliski
- Sorani
- Sydsamiska
- Tigrinja

Brottsoffermyndigheten

Box 470, 901 09 Umeå

Telefoni: 090-70 82 00

registrator@brottsoffermyndigheten.se

www.brottsoffermyndigheten.se